

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący)

SSN Jacek Błaszczyk

SSN Kazimierz Klugiewicz (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **K. B.**,

oskarżonej z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 7 lutego 2024 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść oskarżonej,

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 25 stycznia 2023 r., sygn. akt IV Ka 941/22,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie

z dnia 16 marca 2022 r., sygn. akt II K 64/19/N,

**1. uchyla zaskarżony wyrok oraz utrzymany nim w mocy wyrok
Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie z dnia 16
marca 2022 r., sygn. akt II K 64/19/N, w odniesieniu do K. B. i
uniewinnia tę oskarżoną od zarzucanego jej występku;**

2. kosztami procesu w sprawie obciąża Skarb Państwa.

[J.J.]

UZASADNIENIE

W sprawie złożonej podmiotowo K. B. została oskarżona o to, że w okresie od nieustalonego dnia i miesiąca 2017 roku do dnia [...] 2017 roku w K., działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru pomagała w ukryciu oraz zbyła pochodzące z czynu zabronionego artykuły biurowe i przybory piśmiennicze o łącznej wartości 60 920,37 zł na szkodę firmy [XXX] sp. z o.o., tj. o czyn z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie wyrokiem z dnia 16 marca 2022 r., sygn. akt II K 64/19/N, uznał ją za winną popełnienia czynu zarzucanego jej aktem oskarżenia, stanowiącego występki z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., za który – na mocy art. 291 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 37 a § 1 k.k. – wymierzono oskarżonej karę 8 miesięcy ograniczenia wolności, zobowiązując ją na mocy art. 35 § 1 k.k. do wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym. Ponadto, na mocy art. 46 § 2 k.k. orzeczono wobec K. B. oraz drugiej oskarżonej solidarnie nawiazkę na rzecz pokrzywdzonej [XXX] sp. z o.o. w kwocie 10000 złotych.

Od wyroku Sądu pierwszej instancji apelację wniósł obrońca oskarżonej, który – podnosząc zarzuty błędów w ustaleniach faktycznych, obraży prawa materialnego (art. 291 § 1 k.k.; 46 § 2 k.k.), obraży przepisów postępowania (art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k.) – wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie K. B. .

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 25 stycznia 2023 r., sygn. akt IV Ka 941/22, zmienił zaskarżony wyrok w jego punkcie I w ten sposób, iż wyeliminował z opisu czynu słowa „pomagała w ukryciu oraz”, ustalił łączną wartość szkody na kwotę 24 000 złotych, a wysokość wymierzonej w tym punkcie kary ograniczenia wolności obniżył do 4 miesięcy, zobowiązując oskarżoną K. B. , na mocy art. 35 § 1 k.k., do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym. Ponadto zmienił orzeczenie o nawiazce w ten sposób, że orzekł nawiazki w kwocie po 5000 złotych wobec każdej z oskarżonych. W pozostałym zakresie co do skazana K. B. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Od tego wyroku kasację na korzyść ww. oskarżonej wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich, podnosząc zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., poprzez dokonanie wadliwej kontroli instancyjnej zarzutu, podniesionego w apelacji obrońcy oskarżonej i uznanie, że wyrok Sądu I instancji nie jest dotknięty naruszeniem prawa materialnego, tj. przepisu art. 291 § 1 k.k., pomimo tego, że zbycie rzeczy pochodzących z przestępstwa nie wypełnia znamion tego występk.

Na podstawie tak sformułowanego zarzutu Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie w zaskarżonej części oraz wyroku Sądu I instancji w zakresie dotyczącym K. B. i uniewinnienie jej od popełnienia przypisanego czynu.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co uprawniało do jej rozpoznania na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zgodnie z art. 291 § 1 k.k., kto rzecz uzyskaną za pomocą czynu zabronionego nabywa lub pomaga do jej zbycia albo tę rzecz przyjmuje lub pomaga do jej ukrycia, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. W świetle określonego w tym przepisie zespołu znamion określających czynność sprawczą nie budzi wątpliwości to, że nie stanowi paserstwa zachowanie polegające na zbyciu przedmiotów pochodzących z czynu zabronionego (*zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2015 r., V KK 356/14, LEX nr 1729288; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2011 r., III KK 48/11, OSNKW 2012/1/8, LEX nr 1109257*). Wskazany w ww. przepisie katalog znamion czasownikowych został określony w taki sposób, aby wyłączyć z jego podmiotów sprawców czynów zabronionych, w wyniku których uzyskano daną rzecz (*zob. M. Gałązka, Glosa do wyroku SN z dnia 28 czerwca 2017 r., III KK 137/17, Prok.i Pr. 2018/11/141-151*).

Przechodząc na grunt realiów rozpoznawanej sprawy zauważyć należy, że wobec wyeliminowania w wyniku kontroli odwoławczej z opisu czynu K. B. fragmentu dotyczącego zachowania, polegającego na pomaganiu w ukryciu pochodzących z czynu zabronionego materiałów biurowych i przyborów piśmienniczych sprawiło, że – w zakresie znamion czasownikowych pozostało jedynie zachowanie polegające na zbyciu ww. przedmiotów, co – jak już wskazano – nie wyczerpuje znamienia

czynności sprawczej przestępstwa paserstwa. Uznanie zatem przez Sąd odwoławczy, że czyn przypisany oskarżonej po zmianach dokonanych w opisie czynu wyczerpuje komplet znamion występku określonego w art. 291 § 1 k.k. było bezpodstawne, naruszając zasadę *nullum crimen sine lege*. Doszło zatem do rażącej obrazu prawa materialnego – art. 1 § 1 k.k. w zw. z art. 291 § 1 k.k. W rezultacie stwierdzonego uchybienia niezbędne stało się uchylenie wydanych w sprawie orzeczeń i uniewinnienie K. B. od zarzucanego jej przestępstwa.

Na koniec wolno zauważyć, że Sąd odwoławczy trafnie wskazał w uzasadnieniu swego wyroku, iż zbywanie rzeczy na zlecenie sprawcy przestępstwa kradzieży jest pomocą w zbywaniu (s. 4 uzasadnienia wyroku Sądu *ad quem*), jednakże konstatacja ta nie zmienia faktu, że w opisie czynu przypisanego K. B. takiego sformułowania nie ma. Rzecz jasna sądy orzekające nie muszą zawsze posługiwać się w formułowaniu opisów czynów zwrotami ustawowymi wyrażającymi określone znamiona czynu zabronionego wskazanego w kwalifikacji prawnej czynu przypisywanego oskarżonemu, jednak w rozpoznawanej sprawie nie jest także możliwe wyinterpretowanie z całokształtu opisu czynu K. B. wspomnianego znamienia czasownikowego określonego w art. 291 § 1 k.k. Z kolei z uwagi na kierunek apelacji Sąd odwoławczy nie mógł zmienić ustaleń i opisu czynu na niekorzyść ww. oskarżonej, a jego rozważania w tym zakresie wyrażone w części motywacyjnej wyroku nie mogą konwalidować stwierdzonego uchybienia.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. w zw. z art. 632 pkt 2 k.p.k.

[J.J.]

[ał]